

Pokraj sela Vlačići, udaljena nekakvih petstotinjak metara od samog sela nalazi se izvor voda. Izvire podno strmih padina Zavelima negdje u ravni sa prvim većim vrhom zavelimskim kojeg narod zove Sinjal. Do samog vrela "Vlačića Česme" iz istoimenog sela vodi nedavno obnovljeni makadamski put te je pristup vodi na taj način moguć i automobilom.

Piše: Milan Jurčević

Samo izvorište je jedno lijepo ozidano kameno zdanje koje su vrijedne ruke starih Vlačića podignule da bi sebi i svome blagu osigurale prijeko potrebnu vodu tokom cijele godine, a pogotovo u ljetnim mjesecima. Ne tako davno, prije samo kojih tridesetak godina i nešto više, kada nije bilo čatrnja, znalo se dogoditi da se na Česmu za ljetnih suša dolazilo iz udaljenijih sela sa područja cijele Vinice. Ni najstariji naši Viničani ne pamte da je ovaj izvor ikada ostao bez vode pa ni za najžešćih čelopeka.

Krajem kolovoza dok je cijela Vinica popimala žute tonove, a šuma počela crvenjeti pod velikim užarenim suncem koje je razjapilo i rastvorilo žedna usta zemlje. Cijelogodišnja suša biblijskih razmjera čak je iscrpila i veliko Buško Blato smanjivši ga za polovicu, dok na dnu Plavog Jezera "Vilenjaci i Vukodlaci" igraju svoj tradicionalni nogometni derbi. Ovdje u njedrima Zavelima iz neuglednog malog izvora tanki mlaz kristalne hladne vode, uporno i jednolično izbijajući ispod jedne velike stijene, sliva se u korito kroz krajnju desnu kanelu, koja uistinu nikada nije presušila. Unatoč pričama kako je zadnjih godina izvorište oslabilo, jer nema više ljudi koji su znali sakupiti vodu nalazeći žile kucavice žive vode u višim stranama Zavelima,

krajnja desna kanela još uvijek daje vodu, dok su dvije lijeve potpuno suhe.

Netko od svega nekoliko preostalih mještana zaseoka Vlačići očistio je put koji vodi do izvora i pokosio travu i draču oko same Česme, tako da izgleda prilično pristojno. Ipak u bliskoj budućnosti postoji opasnost od presušivanja ovog izvora. Pa ne bi bilo z gorega da netko ko poznaje fiziku vode očisti malo ove zapuštene kanale kojima se voda skuplja i otječe prema samom izvoru. Jer ipak je to unatoč svemu, čak i unatoč ljepoti Močila u Roškom polju, najljepši izvor u našem kraju.

Danas kada voda ima svoju vrijednost, danas kada milijarde ljudi žedaju za kapljicom čiste vode, danas kada ljudi vode ratove zbog posljednjih ostataka pitke vode, danas kada naša zemlja postaje sve suša, danas bi bilo šteta dopustiti da presahne jedan ovako lijep planinski izvor. Ako ništa dužni smo to onima koji su tu bili prije nas, kao i onima što će tek za nama doći. Neka to bude naš amanet onima koji dolaze.